

Wat weten en vinden Barendrechtse van het CO₂ opslag plan en van voorlichting en besluitvorming over dit plan?

Resultaten van een enquête in mei 2010 onder ruim 800 inwoners

Dr. Dancker Daamen*, Dr. Bart Terwel en Dr. Emma ter Mors
Universiteit Leiden



Universiteit Leiden



30 september 2010

Het onderzoek dat in dit rapport beschreven wordt is uitgevoerd op initiatief van de Universiteit Leiden en is ondergebracht in CATO-2, het Nederlandse onderzoeksprogramma over CO₂ afvang en opslag. CATO-2 wordt gefinancierd door de Nederlandse overheid (Ministerie van Economische Zaken) en CATO-2 consortium partijen. Het CATO-2 consortium bestaat uit kennisinstellingen, milieuorganisaties en industriële organisaties. Informatie over het CATO-2 programma is te vinden op <http://www.co2-cato.nl>.

* Contactpersoon. E-mail: daamen@fsw.leidenuniv.nl

Samenvatting

Hieronder staan de belangrijkste resultaten weergegeven van een enquête die telefonisch werd afgenomen door TNS-NIPO in Mei 2010. De 811 ondervraagden vormen een vrij nauwkeurige afspiegeling van de volwassen bevolking van Barendrecht.

Waardering van het CO₂ plan als geheel

Ruim tweederde van de ondervraagde Barendrechtters (69%) vindt het plan om in de regio Barendrecht CO₂ af te vangen, te transporteren en op te slaan (“het CO₂ plan”) “heel slecht”. Daarnaast vindt 16% van de Barendrechtters het CO₂ plan “tamelijk slecht”. Een heel kleine minderheid (4%) vindt het plan “tamelijk goed” of “heel goed”. De overige 10% is neutraal (“niet slecht, maar ook niet goed”).

Een grote meerderheid van de Barendrechtters (86%) geeft aan het CO₂ plan onaanvaardbaar te vinden (14% vindt het aanvaardbaar).

Iets meer dan de helft van de Barendrechtters (52%) is “zeker” bereid om een petitie tegen het plan te ondertekenen als dit aan hen zou worden gevraagd. Nog eens ruim een kwart (27%) laat weten al een petitie tegen het CO₂ plan te hebben ondertekend (12% is “misschien” bereid een dergelijke petitie te ondertekenen en 9% “zeker niet”).

De waardering van het CO₂ plan door de meeste Barendrechtters is dus (zeer) negatief.

Bekendheid met het CO₂ plan en kennis over enkele aspecten van het plan

Vrijwel alle ondervraagde Barendrechtters (97%) weten van het plan om in de regio Barendrecht CO₂ af te vangen, te transporteren en op te slaan (het “CO₂ plan”). Slechts een kleine 3%¹ heeft er nooit van gehoord. Bijna de helft van de Barendrechtters (48%) zegt “een beetje” van het CO₂ plan te weten, de andere helft (49%) zegt “behoorlijk wat” van het plan te weten.

Met behulp van meerkeuzevragen werd kennis getest over drie aspecten van het CO₂ plan. Viervijfde van de Barendrechtters (80%) geeft correct aan dat het CO₂ dat eventueel onder Barendrecht zal worden opgeslagen afkomstig is van een raffinaderij in Pernis. Eenzelfde percentage (83%) weet dat eventuele opslag van het CO₂ zal plaatsvinden in een leeg aardgasveld. Echter, minder mensen zijn op de hoogte van de diepte waarop het CO₂ zal worden opgeslagen mocht het plan doorgaan. Slechts twee op de vijf Barendrechtters (41%) weet correct aan te geven dat eventuele opslag van CO₂ op meer dan 1500 meter diepte plaats zal vinden, een vergelijkbaar percentage (39%) geeft toe het niet te weten. Opgeteld 20% van de ondervraagden kiest een fout antwoord (CO₂ opslag op diepten van 500 meter en veel minder).

Opinies en verwachtingen over aspecten van het CO₂ plan

Tweederde (67%) van de ondervraagde Barendrechtters zegt maatregelen die helpen de opwarming van de aarde tegen te gaan “heel wenselijk” te vinden. Tegelijkertijd achten

¹ De volgorde van de resultaten in deze samenvatting wijkt af van de volgorde van de vragen in de enquête. Bijvoorbeeld: er werd vroeg in de enquête gevraagd naar bekendheid met het CO₂ plan. Uiteraard werd aan de 3% van de ondervraagden die aangaf nooit gehoord te hebben van het CO₂ plan vervolgens geen verdere vragen over dit plan gesteld.

velen de kans niet hoog dat het Barendrechtse CO₂ plan hierbij helpt. Slechts een op de vijf Barendrechtse (19%) geeft aan het “heel waarschijnlijk” te vinden dat het CO₂ plan hierbij helpt (41% acht dit “een beetje waarschijnlijk” en 40% “helemaal niet waarschijnlijk”).

Ruim zeven op de tien Barendrechtse (72%) acht het “heel waarschijnlijk” dat het CO₂ plan zal leiden tot een waardedaling van huizen in Barendrecht.

Acht op de tien Barendrechtse (80%) vindt het opslaan van CO₂ onder Barendrecht onveilig (52% zeer onveilig, 28% tamelijk onveilig), tweetiende acht deze opslag veilig (16% tamelijk veilig, 4% volkomen veilig).

Zes op de tien Barendrechtse (62%) vindt het transport van CO₂ in de regio Barendrecht onveilig (30% zeer onveilig, 32% tamelijk onveilig), viertiende acht het transport veilig (30% tamelijk veilig, 8% volkomen veilig).

De mate waarin het CO₂ plan leeft onder Barendrechtse

Bij het begin van de enquête wist men nog niet dat deze ging over het CO₂ plan. Op dit moment zegt 14% van de Barendrechtse spontaan dat het CO₂ plan van invloed is op hun tevredenheid met de woonomgeving (84% van de ondervraagden is tevreden tot heel tevreden met de woonomgeving). Vooral Barendrechtse die verwachten dat hun woonomgeving er in de komende jaren op achteruit zal gaan (dit is 32% van alle ondervraagden), noemen relatief vaak spontaan het CO₂ plan (33% van deze groep) als (een van de) reden(en) hiervoor.

Op directe vragen over de mate waarin het plan mensen bezighoudt zegt viervijfde van de Barendrechtse (80%) het CO₂ plan persoonlijk tamelijk of zeer belangrijk te vinden.

Tweederde (65%) praat af en toe met anderen over het plan en een vijfde (22%) doet dit vaak. Bijna een kwart (24%) maakt zich “vaak” zorgen over het CO₂ plan, bijna de helft (48%) “af en toe” en ruim een kwart (27%) maakt zich “nooit” zorgen over het plan.

Al met al is het duidelijk dat het CO₂ plan behoorlijk leeft onder Barendrechtse.

Het besluitvormingsproces met betrekking tot het CO₂ plan en vertrouwen in betrokken partijen

Ruim viervijfde van de ondervraagde Barendrechtse vindt dat de inwoners van Barendrecht (85%) en de gemeente Barendrecht (82%) te weinig invloed hebben als het gaat om de beslissing over het wel of niet doorgaan van het CO₂ plan. Ook vindt bijna 9 op de 10 Barendrechtse (88%) dat Shell te veel invloed heeft in het besluitvormingsproces en vindt bijna driekwart (74%) dat de landelijke overheid te veel invloed heeft. Bijna 9 op de 10 Barendrechtse (86%) vindt dat de besluitvorming over het CO₂ plan tamelijk of heel oneerlijk verloopt. Ook heeft meer dan de helft van de Barendrechtse (55%) helemaal geen vertrouwen in diegenen die uiteindelijk de beslissing nemen over het wel of niet doorgaan van het CO₂ plan (35% heeft “een beetje” vertrouwen in deze beslissers en 10% heeft “behoorlijk wat” of “heel veel” vertrouwen). Ruim tweederde (69%) van de Barendrechtse vertrouwt de gemeente Barendrecht behoorlijk of helemaal als het gaat om het CO₂ plan, een percentage dat ongeveer gelijk is aan dat voor de Stichting CO₂isNEE. Slechts een kleine minderheid vertrouwt Shell (14%) of de landelijke overheid (12%) behoorlijk of helemaal. Milieuorganisaties, Milieudienst Rijnmond (DCMR) en wetenschappers worden duidelijk meer vertrouwd

dan de landelijke overheid en Shell, maar minder dan de gemeente Barendrecht en de Stichting CO₂isNEE.

Verwachtingen over en aanvaardbaarheid van de uiteindelijke beslissing over het CO₂ plan

Bijna driekwart van de ondervraagde Barendrechters (73%) verwacht dat er besloten wordt om wel CO₂ onder Barendrecht op te slaan, terwijl ruim een kwart (27%) verwacht dat de beslissing zal luiden dat er geen CO₂ opslag onder Barendrecht zal gaan plaatsvinden. Ruim een op de vijf ondervraagden (22%) zegt het uiteindelijke besluit "zeker niet" te accepteren ongeacht hoe dit besluit zal luiden en 16% geeft aan dit besluit "waarschijnlijk niet" te zullen accepteren. Aan de andere kant zegt ruim een achtste (14%) zeker bereid te zijn het uiteindelijke besluit te accepteren en is een kwart (25%) daar waarschijnlijk wel toe bereid. De overige 23% twijfelt over de eigen bereidheid om de uiteindelijke beslissing te accepteren.

Informatie: informatievoorziening, informatiebehoefte en informatiebronnen

Tweederde van de ondervraagde Barendrechters (66%) is tevreden met de mogelijkheden om aan informatie over het CO₂ plan te komen. Een vergelijkbaar percentage (62%) heeft geen behoefte aan extra informatie over het CO₂ plan (24% heeft die informatiebehoefte duidelijk wel en 14% "een beetje"). Bijna de helft van de ondervraagden (47%) geeft aan de uitzending van Zembla van 28 maart 2010 over het CO₂ plan te hebben gezien, ruim een kwart (28%) geeft aan de uitzending van Netwerk van 6 april 2010 over het CO₂ plan in Barendrecht te hebben gezien en een kwart (25%) geeft aan wel eens naar het "Infopunt CO₂ opslag" in winkelcentrum Carnisse-Veste te zijn geweest om informatie over het CO₂ plan te krijgen. Eén vijfde van de ondervraagden (21%) zegt wel eens naar een informatieavond van de gemeente Barendrecht in theater "Het Kruispunt" te zijn geweest en 10% van de ondervraagden zegt de website van Shell te hebben geraadpleegd als bron van informatie over het CO₂ plan. De uitzending van Zembla over het CO₂ plan heeft in de ogen van de ondervraagden relatief het meest geholpen bij het bepalen van de mening over het plan.

Verbanden

Nagegaan is in hoeverre er verbanden bestaan tussen enerzijds de waardering van het CO₂ plan (hoe goed of slecht men het plan vindt) en anderzijds oordelen over aspecten van het plan (bijvoorbeeld verwachte waardedaling van huizen, waargenomen veiligheid, het belang dat men hecht aan het CO₂ plan, waargenomen eerlijkheid van de besluitvorming) en kenmerken van de ondervraagden (bijvoorbeeld sekse, leeftijd, opleidingsniveau, wijk en postcode, huur- of koopwoning, wel of geen kinderen). De resultaten zijn weergegeven in Paragraaf 3.8.